ADMINISTRATĪVĀ APGABALTIESA

Lietas arhīva Nr. AA43-0336-23/17
ECLI:LV:ADAT:2023:0524.A420142220.9.S

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2023.gada 24.maijā

Administratīvā apgabaltiesa šādā sastāvā:
tiesnese referente Ilze Amona, tiesneši Kaspars Berķis un Valda Zommere

rakstveida procesā izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz /pers. A/ pieteikumu par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, ar kuru atļautu /pers. A/ mirušās sievas pārapbedīšanu kapavietā /kapavieta Nr.25/ /kapi A/, sakarā ar Rīgas domes Mājokļu un vides departamenta apelācijas sūdzību par Administratīvās rajona tiesas 2022.gada 26.augusta spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] Pieteicējs /pers. A/ 2019.gada 21.oktobrī vērsās Rīgas domē ar iesniegumu, kurā lūdza palīdzību mirušās sievas pārapbedīšanai no /kapi B/ uz /kapi A/, kur ir apbedīti viņu piederīgie.

Ar Rīgas domes Mājokļu un vides departamenta (turpmāk – departaments) Kapsētu pārvaldes (turpmāk – Kapsētu pārvalde) 2019.gada 10.oktobra lēmumu Nr.DMVK-19-139-ap pieteicēja iesniegums noraidīts, ņemot vērā Rīgas domes 2015.gada 28.aprīļa saistošo noteikumu Nr.145 "Rīgas pilsētas pašvaldības kapsētu darbības un uzturēšanas saistošie noteikumi" (turpmāk – noteikumi Nr.145) 3., 15. un 16.punktā noteikto un to, ka kapavietā/kapavieta Nr.24/ (turpmāk – kapavieta Nr.24) brīvu vietu nav un virsapbedījumu nevar veikt. Pieteicējs šo lēmumu apstrīdēja.

Ar departamenta 2019.gada 16.decembra lēmumu Nr.DMV-19-27989-ap apstrīdētais lēmums atstāts negrozīts. Šajā lēmumā norādīts, ka atbilstoši daļēji slēgtās /kapi A/ kapavietas uzskaites pamatdokumentiem pieteicēja uzturēšanā nav nodota neviena kapavieta. Pieteicēja piederīgo /uzvārds/ dzimtas kapavietas Nr.24 uzturētāja ir cita persona. Daļēji slēgtās kapsētās mirušos apbedī iepriekš izveidotās kapavietās, bet jaunu kapavietu ierādīšana ir ierobežota. Daļēji slēgtā kapsētā kapavietu mirušā apbedīšanai var piešķirt, pamatojoties uz kapavietas uzturētāja iesniegumu, ja izveidotā kapavietā nav brīvu vietu, tajā nevar veikt virsapbedījumu un mirušais kapavietas uzturētājam ir laulātais, augšupējais radinieks, lejupējais radinieks, brālis vai māsa.

[2] Pieteicējs departamenta 2019.gada 16.decembra lēmumu Nr.DMV-19-27989-ap pārsūdzēja tiesā. Pieteikumā norādīts, ka /kapi A/ kapavietā Nr.24 ir apbedīti pieteicēja radi – tēvs, māte, abas māsas un viņu vīri. Pieteicējs ar sievu šos kapus ilgstoši kopa un domāja, ka tiks apbedīti blakus ģimenei. Pieteicējam nepamatoti tika atteikts ierādīt vietu sievas pārapbedīšanai, jo kapavietā/kapavieta Nr.25/ (turpmāk – kapavieta Nr.25) ir divas brīvas vietas, kas nopirktas 1991.gada 3.oktobrī. Pieteicējs ar sievu kopa kapavietu Nr.25, iegādājās kapu soliņu, apmali, iestādīja kapu mirti. Taču izrādījās, ka iepriekšējā kapu pārzine kapu žurnālā kļūdaini nav reģistrējusi pieteicējam ierādīto kapavietu. Pieteicējs bija spiests apbedīt sievu /kapi B/, jo tika atteikts piešķirt kapavietu /kapi A/. Pieteicējam veselības stāvokļa dēļ ir sarežģīti kopt divus kapus.

[3] Departaments paskaidrojumā par pieteikumu norāda, ka pieteicēja iesniegtais 1991.gada 3.oktobra apbedīšanas pakalpojumu pasūtījums un kvīts liecina vien par to, ka pieteicējs ir saņēmis kapu kopiņas veidošanas un apstrādāšanas, dekoratīvo krūmu stādīšanas un dzīvžoga apgriešanas pakalpojumus, par ko ir samaksājis. Taču nav iespējams identificēt, kam ir maksāts. Minētie dokumenti neapliecina kapavietas iegādāšanos /kapi A/.

[4] Ar Administratīvās rajona tiesas 2022.gada 26.augusta spriedumu Kapsētu pārvaldei uzlikts pienākums noslēgt ar pieteicēju līgumu par kapavietas Nr.25 uzturēšanu mirušās sievas pārapbedīšanai. Spriedumā norādīts turpmāk minētais.

[4.1] Pieteicēja mērķis ir panākt, lai ar viņu tiktu noslēgts kapavietas Nr.25 uzturēšanas līgums mirušās sievas pārapbedīšanai, tāpēc viņa interesēm atbilstošs pieteikuma priekšmets ir publisko tiesību līguma noslēgšana.

[4.2] No noteikumu Nr.145 14.punktā un 2.10.apakspunktā noteiktā tiesa secināja, ka persona, kurai piešķirta kapavieta un tā reģistrēta kapavietu uzskaites pamatdokumentos, var saņemt atļauju izveidotajā kapavietā apbedīt mirušo,

pamatojoties uz iesniegumu, kam pievienota miršanas apliecības kopija.

[4.3] Pieteicējs apgalvo, ka viņam 1991.gada 3.oktobrī tika piešķirta kapavieta Nr.25, ko apstiprina apbedīšanas pakalpojumu pasūtījums Nr.34520 un kvīts kases ieņēmumu orderim Nr.34520. Tiesa no šiem dokumentiem konstatēja, ka pieteicējs ir pasūtījis apbedīšanas pakalpojumus /kapi A/ nodalījumā /kapavieta Nr.25/ /pers. B/ kapavietai, kapa kopiņas veidošanai un apstrādāšanai, par to samaksājot 22,54 rubļus. No minētā izriet, ka /pers. B/ kapavieta atrodas /kapi A/ nodalījumā /kapavieta Nr.25/, savukārt pieteicējs ir apbedīšanas pakalpojuma pasūtītājs. Tātad pieteicējs ir persona, kurai piešķirta /pers. B/ kapavieta.

[4.4] Departaments ir iesniedzis izziņu, ka kapa vietas Nr.25 uzturētājs nav identificējams. Tiesai nebija pieejami Rīgas kapsētu uzturēšanas noteikumi, kuri bija spēkā 1991.gadā, bet, ņemot vērā Rīgas domes 1999.gada 2.novembra lēmuma Nr.7842 ,,Par maksas pakalpojumu noteikšanu Rīgas kapsētās" 4. un 5.punktā noteikto, tiesa secināja, ka pieteicējam Rīgas domes 1999.gada 2.novembra lēmuma izdošanas laikā bija pienākums noslēgt kapavietas beztermiņa nomas līgumu ar Kapsētu pārvaldi. Tai šāds līgums bija jānoslēdz neatkarīgi no kapavietas iegūšanas apstākļiem. Tā kā pieteicējs nebija noslēdzis kapavietas Nr.25 nomas līgumu, Kapsētu pārvalde nevarēja pārreģistrēt kapavietas uzturētāju. Līdz ar to tiesā iesniegtajā izziņā pamatoti norādīts, ka kapa vietas Nr.25 uzturētājs nav identificējams.

[4.5] Tiesa konstatēja, ka kapavieta Nr.25 ir identificējama kā /pers. B/ kapavieta.

Tiesas sēdē /pers. C/ liecināja, ka kapavietā Nr.24 ir apglabāts pieteicēja audžutēvs un māte, kura /uzvārds/ ģimenē ienāca ar dēlu /pers. A/ no iepriekšējās laulības. Pieteicējs skaidroja, ka viņa īstais tēvs arī ir apglabāts /kapi A/ kara laikā, bet pieteicējam nav zināma viņa kapa vieta, jo /uzvārds/ ģimene padomju laikā šo informāciju slēpa. Tiesa Vienotās migrācijas informācijas sistēmā konstatēja, ka pieteicēja tēvs, kurš dzimis /datums/, ir /pers. B/.

Tiesa pieļāva, ka 1991.gadā pieteicējam tika piešķirta kapavieta Nr.25 kā tēva kapavieta, kuru pieteicējs ir apkopis kā faktiskais kapavietas uzturētājs, paļaujoties, kā tā viņam piešķirta tiesiskā ceļā, kaut arī nebija noslēdzis kapavietas beztermiņa nomas līgumu, ko paredzēja tā laika tiesiskais regulējums.

[4.6] Tiesa secināja, ka konkrētajā gadījumā nav iestājušies noteikumu Nr.145 23.punktā paredzētie nosacījumi, kas dotu pamatu atzīt, ka kapavieta Nr.25 var pāriet pašvaldības valdījumā, kurai būtu tiesības to ierādīt un piešķirt citam kapavietas uzturētājam. Līdz ar to kapavietas Nr.25 uzturēšanas tiesības, kas pieteicējam tika piešķirtas 1991.gadā, nav izbeigušās, kaut arī laicīgi netika noslēgts kapavietas uzturētāja līgums, jo neviens cits no /pers. B/ piederīgajiem nav iesniedzis kapsētas pārzinim iesniegumu par kapavietas uzturēšanas tiesību pārņemšanu. Pieteicējam nepamatoti atteikts pārapbedīt mirušo sievu kapavietā Nr.25, vienlaicīgi noslēdzot ar viņu līgumu par kapavietas uzturēšanu.

[5] Departaments par pirmās instances tiesas spriedumu iesniedza apelācijas sūdzību, kurā norādīts turpmāk minētais.

[5.1] Saskaņā ar noteikumu Nr.145 12.punktā noteikto jauna kapavieta netiek piešķirta, ja nav mirušā, ko tajā apbedīt. To paredzēja arī iepriekš spēkā esošie normatīvie akti.

[5.2] Atbilstoši /kapi A/ kapavietu uzskaites pamatdokumentiem kapavieta Nr.25 /kapi A/ nav reģistrēta un tajā nav apbedīts pieteicēja tēvs. Kapavieta Nr.25 ir apsekota dabā un konstatēts, ka tā ir labiekārtota. Ar piķēšanas metodi tika noteikta apbedījumu atrašanās vieta un konstatēts, ka kapavietā Nr.25 nav apbedījumu. Minētais norāda, ka kapavieta Nr.25 izveidota patvaļīgi.

[5.3] Pieteicēja iesniegtais 1991.gada 3.oktobra apbedīšanas pakalpojumu pasūtījums ir noslēgts ar juridisku personu privāto tiesību jomā. Šādi līgumi tika slēgti saskaņā ar pasūtītāja sniegto informāciju. Konkrētais pasūtījums nevar apliecināt un neapliecina to, ka pieteicējam uzturēšanā būtu piešķirta kapavieta Nr.25.

[6] Paskaidrojumā par apelācijas sūdzību pieteicējs norāda, ka tiesa objektīvi novērtēja lietas apstākļus un pareizi interpretēja un piemēroja tiesību normas, tās spriedums ir pamatots.

Esošā situācija ir radusies ilgstošā Rīgas pašvaldības nepienācīgas kapu apsaimniekošanas un neskaidras darbības rezultātā, pieteicēja maldināšanas, kā arī Otrā pasaules kara laikā notikušo traģisko notikumu rezultātā.

Apelācijas sūdzībā norādīto informāciju neapstiprina dokumenti, departaments atsaucas uz normatīvajiem dokumentiem, kurus nevar uzrādīt un konkrēti nosaukt. Saskaņā ar labas pārvaldības principu departamentam bija pienākums visus dokumentus un informāciju iesniegt jau pirmās instances tiesā.

Pieteicējam rodas iespaids, ka departaments, ņemot vērā pieteicēja ievērojamo vecumu un vājo, reizēm pat dzīvībai kritisko veselības stāvokli, mēģina paildzināt tiesvedību. Tas tiesiskā valstī ir amorāli un nepieņemami.

Motīvu daļa

[7] Pārbaudījusi un izvērtējusi lietas materiālus, Administratīvā apgabaltiesa secina, ka departamenta apelācijas sūdzība ir pamatota un pieteikums ir noraidāms.

[8] Vispirms Administratīvās apgabaltiesas ieskatā lietā ir precizējams pieteikuma priekšmets atbilstoši tam mērķim, ar kādu pieteicējs ir vērsies tiesā. Pieteikumā norādīts, ka pieteicējs vēlas pārapbedīt savu sievu /kapi A/, jo kapavietā Nr.24, kur vairs nav brīvu vietu jauniem apbedījumiem, ir apbedīti viņa tuvinieki, bet blakus esošajā kapavietā Nr.25 ir vieta jaunam apbedījumam. Ņemot vērā minēto, tiesai ir jāizskata nevis prasījums par atļauju pieteicēja sievas pārapbedīšanai, bet par kapavietas Nr.25 uzturēšanas līguma noslēgšanu.

[9] Noteikumu Nr.145 14.punkts noteic, ja daļēji slēgtā kapsētā izveidotā kapavietā, kurā ir brīva vieta un/vai kurā var veikt virsapbedījumu, kapavietas uzturētājam atļauju apbedīt mirušo dod kapsētas pārzinis, pamatojoties uz kapavietas uzturētāja rakstveida iesniegumu par atļauju apbedīt mirušo, kam pievienota dzimtsarakstu nodaļas izsniegta miršanas apliecības kopija.

No minētā regulējuma izriet, ka atļauju sievas pārapbedīšanai kapavietā Nr.25 pieteicējs varētu saņemt tikai tad, ja viņš būtu uzskatāms par šīs kapavietas uzturētāju.

Noteikumu Nr.145 2.10.apakšpunkts noteic, ka kapavietas uzturētājs ir fiziska persona vai sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcija, kurai piešķirta kapavieta un kura reģistrēta kapavietu uzskaites pamatdokumentos, vai augstākās izglītības un zinātnes institūcija, ja tai piešķirta kapavieta urnu ar kremētu mirušo pelniem, kuri atļāvuši savu ķermeni izmantot medicīnas zinātnei, apbedījumiem.

[10] Pieteicējs norāda, ka ilgstoši ir kopis viņam piešķirto kapavietu Nr.25, tāpēc par tās uzturēšanu ar viņu ir noslēdzams līgums.

Administratīvā apgabaltiesa konstatē, ka saskaņā ar pieteicēja iesniegto 1991.gada 3.oktobra apbedīšanas pakalpojuma pasūtījuma Nr.34520 veidlapu un attiecīgo kvīti kases ieņēmumu orderim Nr.34520 pieteicējs ir pasūtījis kapavietas Nr.25 kapu kopiņas veidošanu un apstrādāšanu, dekoratīvo koku stādīšanu un dzīvžoga apgriešanu, par šiem darbiem samaksājot 22,54 rubļus. Šo dokumentu izdevējs tajos nav norādīts, vien uz kvīts ir daļēji salasāms zīmogs, no kura var pieņemt, ka maksājuma saņēmējs ir bijis saistīts ar kādu Tautas deputātu padomes izpildkomiteju. Secināms, ka šie dokumenti apstiprina tikai to, ka pēc pieteicēja pasūtījuma konkrētā kapavieta ir labiekārtota, bet ne to, ka pieteicējs būtu pasūtījis konkrētu apbedīšanas pakalpojumu vai, ka pieteicējam šī kapavieta būtu ierādīta un viņš būtu tās uzturētājs.

Pašvaldība ir noskaidrojusi, ka kapavieta Nr.25 /kapi A/ nav reģistrēta, tajā nav apbedīts pieteicēja tēvs /pers. B/, kā norādīts pieteicēja iesniegtajā pasūtījumā par kapavietas Nr.25 labiekārtošanas darbiem. Turklāt no pieteicēja paskaidrotā izriet, ka viņam nav zināms, kur ir apbedīts viņa tēvs. Kapsētu pārvaldes Kapsētu komisija 2023.gada 28.martā ir sagatavojusi aktu par kapavietas Nr.25 apsekošanu. Tajā norādīts, ka ar piķēšanas metodi tika konstatēts, ka kapavietā Nr.25 nav veikti apbedījumi, kā arī /kapi A/ uzskaites pamatdokumentos šī kapavieta nav reģistrēta.

Ņemot vērā minēto, pieteicējs nevar tikt atzīts par kapavietas Nr.25 uzturētāju. Tā kā /kapi A/ ir daļēji slēgta kapsēta un saskaņā ar noteikumu Nr.154 2.7.apakšpunktu daļēji slēgta kapsēta ir kapsēta, kurā mirušos apbedī izveidotās kapavietās, bet jaunu kapavietu ierādīšana ir ierobežota, ar pieteicēju nevar tikt noslēgts līgums par kapavietas Nr.25 uzturēšanu un pieteikums ir noraidāms.

[11] Lietā nav strīda par to, ka kapavietā Nr.24, kur ir apbedīti vairāki pieteicēja radinieki, brīvu vietu nav un tur nevar veikt virsapbedījumu.

Noteikumu Nr.145 16.punkts noteic, ka daļēji slēgtā kapsētā, ja izveidotā kapavietā nav brīvu vietu un nevar veikt virsapbedījumu, Kapsētu pārvaldes priekšnieks kapavietas uzturētājam piešķir jaunu kapavietu, ja mirušais kapavietas uzturētājam ir laulātais, augšupējais radinieks, lejupējais radinieks, brālis vai māsa.

Tā kā kapavietas Nr.24 uzturētāja ir /pers. C/, tad atbilstoši citētajam regulējumam jauna kapavieta sakarā ar brīvu vietu neesību kapavietā Nr.24 šobrīd var tikt piešķirta tikai /pers. C/ viņas radinieku vai laulātā apbedīšanai, bet ne pieteicējam. Administratīvā apgabaltiesa vērš pieteicēja uzmanību uz to, ka viņš varētu pieprasīt jaunu kapavietu /kapi A/ tikai tādā gadījumā, ja viņš vienotos ar /pers. C/ par to, ka no viņas pārņem kapavietas Nr.24 uzturēšanu, un kļūtu par tās uzturētāju.

[12] Pirmās instances tiesas spriedums nav pamatots, jo tiesa nepareizi novērtēja lietā esošos pierādījumus.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 307. un 309.pantu, 329.panta pirmo daļu, Administratīvā apgabaltiesa

nosprieda:

Noraidīt /pers. A/ pieteikumu par kapavietas /kapavieta Nr.25/ /kapi A/, Rīgā, uzturēšanas līguma noslēgšanu.

Spriedumu var pārsūdzēt Senāta Administratīvo lietu departamentā viena mēneša laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot kasācijas sūdzību Administratīvajā apgabaltiesā.

I.Amona

Tiesnese referente

K.Berķis

Tiesnesis

V.Zommere

Tiesnese